

Norsk etnologisk gransking
Norsk Folkemuseum
Postboks 720 Skøyen
0214 Oslo
E-post: eli.chang@norskfolkemuseum.no

Oslo/Hámmárfeasta, borgemánnu 2015

Sierrafáddá nr. 66

Maŋnelsoađiviesut

Go vástidat dán guorahallamii de leat dohkkehan ahte du vástádusat vurkejuvvojit (nama haga) otná ja boahhteáigge atnui. Dutkit ja earat geat atnet du vástádusaid geatnegahttojuvvojit suodjalit du oppalašvuoda (integritehta) ja daid olbmuid oppalašvuoda geaid don leat namuhan dieđuid addimis. Govat vurkejuvvojit, muhto eai almmuhuvvo šiehttama haga.

Norsk Folkemuseum (Norgga Álbmotmusea) háliida cegget dábálaš maŋnelsoađiviesu, mii lea leamašan anus Finnmárkkus dehe Davvi-Romssas, iežas olgomuseai Osloi. Dán jearahallama duohken leat Gjenreisningsmusea (Ođđasithuksen-musea) Hámmárfeasttas ja Norgga Álbmotmusea Oslos.

Mii hálidivččiimet dieđuid dis geat lehpēt orron, dehe ain orrubehtet maŋnelsoađiviesus. Dasto hálidivččiimet maiddái oktavuoda diiguin geat bures dovdehtet dákkár viesuid, muhto ehpet leat ieža orron dain.

Ođđasithuksen maŋnil Finnmárkku ja Romssa boaldima ja eváhko 2. Máilmmesoadi loahpas lea dehálaš oassi Norgga historjjás. Mii hálidit čohkket muitalusaid dan birra, ahte mot olbmot vásihedje ođđasithuksema maŋnel soadi. Hálidit gullat mot lea dál orrut maŋnelsoađiviesus, ja vejolaččat mot lei orrut das dalle go lei ođas. Soaittát muitit dan iežat mánnávuodas, dehe leat gullan muitalusaid váhnemiin dehe ádjás ja áhkus. Vai eai dat hupman nu olu ođđasithuksema birra? Dan birra mii maiddái áinnas hálidit gullat.

Sáhtát vástidit muhtun dehe buot gažaldagaide. Sáhtát maiddái luvvosit muitalit dan áiggi birra, ja áinnas min gažaldagaid vuodul.

Mii hálidit maiddái govaid ja viessotevnnegiid (latnjaplánaid ja viessogálvvuid heiveheami lanjaide). Jus dus eai leat čielga stohpoortnetgovat, de dus soitet leat govat mat leat govvejuvvon dihto dilálašvuodain nugo riegádanbeaivvedoalun, juovlaruohta dehe sullásaš dilálašvuodain. Sáhtát sáddet midjiide govaid elektrovnnalaččat dehe dábálaš bábergovaid. Jus hálidat, de máhcahit mii bábergovat ruovttoluotta dunnje maŋnilgo leat kopieren daid.

Dearvuodaiguin

Maria Stephansen
Museapedagoga
maria.stephansen@gjenreisningsmuseet.no

Inger Jensen
Njunuškonserváhtor
inger.jensen@norskfolkemuseum.no

Audun Kjus
Vuosttaškonserváhtor, Norsk etnologisk gransking
audun.kjus@norskfolkemuseum.no

Orrun viesuin

Muital mot lei orrut dan viesus, sihke dan mot lei ovdal ja dál. Muital áinnas ollu ovttá viesu birra dan sadjái go veháš mánggaid viesuid birra.

Veahkkegažaldagat:

Sáhtát mitalit makkár oktavuoha dus lea dakkár viissui. Leatgo bajásšaddan das, dehe orutgo dakkár viesus dál?

Muital áinnas viesu bearraša birra, ovdal ja dál.

Mot lei birgejupmi viesus, dehe muđui ruovttu olggobeale?

Masa ja mot adnojuvvojedje viesu sierranas lanjat, ja masa adnojuvvojedje olgovisttit, jus dat ledje?

Gos odde, basadedje, skuvlabargguid barge, basse biktasiid ... ? Gii lea bargan maid ja gos?

Gos ráhkadedje biepmuid? Gos vižže čázi?

Dus soittet leat earenoamáš mánnávuodamuittut dan viesus maid hálidat miiguin juogadit?

Mot lea viesu eallin rievdan áiggi mielde?

Leago dárbu viesu heivehit dehe rievdadit mainnagelágin dás duohko?

Viessu ja olgovisttit

Muital makkár lea viessu oaidnit, makkár lanjat das leat, leago stuoriduvvon ja olgovisttiid/áittiid birra, jus dat leat.

Veahkkegažaldagat:

Sáhtát mitalit ovdamearkka dihte gievkana, stobu, oadđenlanjaid, feaskkara, geallara, lávgun- ja basadanvejolašvuodaid birra, ja jus viissui leat stuoriduvvon tráhpát jnv., ja jus ledje olgovisttit/áittit ja eará liigevisttit.

Mot leat lanjat heivehuvvon oktii – makkár lanjat leat lahkalgaid?

Čilge áinnas sturrodaga, makkár ávdnasiin huksejuvvon, makkár seainnit ledje, ivnniid, makkár čuovga/čuovggat lanjain.

Leago viessu heivehuvvon dehe rievdaduvvon dan áiggi maid don muittat? Jus lea, mot lea heivehuvvon/rievdaduvvon ja manne?

Muital áinnas mot viessu lea huksejuvvon ja makkár ávdnasiin, jus dieđat dan.

Leatgo eará viesut dan eatnama nalde? Makkárat? Jus leat, mot leat dat viesut huksejuvvon goappáge viesu/daid guđege viesuid ektui?

Muital áinnas makkár birrasis (eatnama dáfus) viessu lei/lea ja mot gilli lei/lea muđui.

Go viessu huksejuvvui

Soahtát muitit dan áiggi goas viessu huksejuvvui? Leatgo son don gullan mitalusaid dan birra? Muital fal odđasithuksema áiggi birra, ja mot lei hukset dan viesu.

Veahkkegažaldagat:

Sáhtát mitalit gaskaboddosaš orrunsajiid birra, makkár oktavuoha lei eiseválddiiguin ja Finnmárkkukantuvrrain, ja dan birra go viessu huksejuvvui.

Gii hüksii viesu; bearaš, dehe bálkáhedje go earaid hukset, ovttasráđiid ránnjaiguin, dehe earáiguin?

Mot ruhtaduvvui huksen?

Gos oaččuidet viessoávdnasiid?

Heivehuvvuigo viessu bearraša ektui, omd. dietnasa ektui dehe bearraša sturrodaga ektui?

Mot čilgešivččet odđasithuksema áiggodaga? Oktavuoha? Gáđášvuoha? Eará?

Leago son dus eará maid hálidat lasihit dán fáddái? Jus diehtibehtet olbmuid birra geain livččii ollu muitalit dán ášši birra, de diedihastet áinnas dan midjiide nu ahte beassat váldit oktavuoda siiguin jearahallamii. Dat sáhtát maddái leat don ieš, dehe muhtun gean dovddat, sáddes midjiide nama ja mot mii oazžut oktavuoda suinna.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING – VUOSTTAŠ SIIDU

Deavdde ja sádde dán vástádusa mielde.

Vástádusa sáhtát sáddet maiddáai eboasta bokte deike:

eli.chang@norskfolkemuseum.no.

Dehe eboasttain deike:

Norsk etnologisk gransking

Norsk Folkemuseum

Postboks 720 Skøyen

0214 Oslo

Mii eat almmut nama ja boastačujuhusa viidáseappot sidjiide geat isket vástádusaid.

Namma:

Boastačujuhus:

Gos orut (fylka/suohkan):

Riegádanjahki:

Ámmat/bargu (ovdal ealáhaga):

Guovllu dáfus gullet du dieđut deike (fylka/suohkan):